

Incidència i prevalença del VIH i sida a centres penitenciaris de Catalunya, 1986-2014

R. Lugo¹, N. Vives¹, R. Guerrero², V. Humet² i J. Casabona¹

(1) Centre d'Estudis Epidemiològics sobre les Infeccions de Transmissió Sexual i Sida de Catalunya (CEEISCAT), Agència de Salut Pública de Catalunya, Departament de Salut, Institut Català d'Oncologia (ICO), CIBER-SP

(2) Programa de salut penitenciària de la Direcció Assistencial de l'Institut Català de la Salut. Direcció Assistencial de l'ICS

Introducció

La població internada en un centre penitenciarí presenta un alt risc d'infecció pel VIH. Tanmateix, els centres penitenciaris ofereixen la possibilitat de detectar precoçment el VIH i la posterior vinculació i seguiment pels serveis sanitaris pertinents.

El CEEISCAT realitza el monitoratge de l'epidèmia d'infecció pel VIH i de la sida en la població d'interns per mitjà del Sistema integrat de vigilància epidemiològica de la sida/VIH/ITS de Catalunya (SIVES). D'una banda, es té en compte la declaració obligatòria dels nous casos per part dels centres penitenciaris al Registre de VIH i Sida de Catalunya. D'altra banda, es calcula la prevalença del VIH mitjançant talls anuals d'una població sentinella d'interns a tres centres penitenciaris. A més, es calcula la prevalença instantània mitjançant la recollida de dades epidemiològiques i de resultats positius per al VIH, en un dia exacte de cada any analitzat.

En aquest informe es presenta l'evolució i les característiques epidemiològiques dels casos de VIH i sida notificats pels centres penitenciaris durant el període 1981-2014, a més dels resultats del monitoratge de la prevalença del VIH als centres penitenciaris de Catalunya per al període 1995-2014.

Resultats

Incidència de la notificació obligatòria del VIH i sida

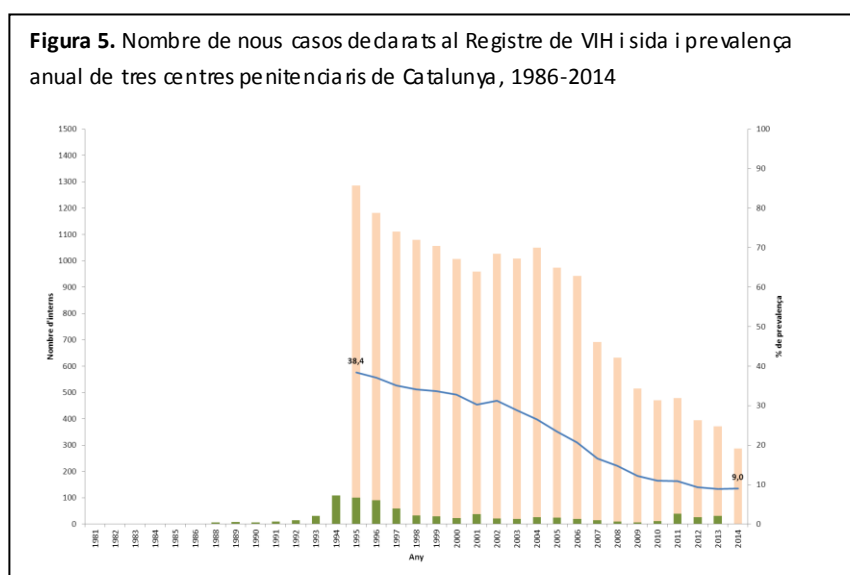
Del total de 27.918 casos notificats al Registre de VIH i Sida de Catalunya entre 1981 i 2014, 812 han estat notificats per algun centre penitenciari, xifra que correspon al 2,9% del total de diagnòstics acumulats, amb una mitjana de 30 nous casos declarats d'infecció pel VIH per any a partir del 2010 (figura 5).

Del total de 812 casos, la majoria eren homes (94%), amb una mitjana d'edat de 33 anys. Pel que fa a l'origen, la majoria eren autòctons (80,5%) i la via principal d'adquisició de la infecció ha estat l'ús de drogues per via parenteral, tant en homes (86%) com en dones (67%). Quant a l'estadi dínic, del total de casos, 620 tenien sida (76%) i, en un 66% d'aquests pacients, la malaltia indicativa de la sida era la tuberculosi pulmonar o extrapulmonar.

Prevalença per 100 interns

L'any 2014 es va calcular que la prevalença d'infecció pel VIH en la població d'interns a Catalunya era del 9,0% (286 VIH+), amb tendència a la baixa, com s'ha observat durant la darrera dècada (figura 5).

La majoria eren homes (90%), amb una prevalença del 8,8% i edat compresa entre els 40 i 49 anys. Per contra, el nombre de dones infectades pel VIH era més baix (29), però la seva prevalença (11,6%) era més alta que la dels homes i tenien una edat d'entre 35 i 44 anys.

Discussió

El nombre mitjà de casos d'infecció pel VIH i sida declarats pels centres penitenciaris de Catalunya durant els anys noranta era de 100 casos anuals, mentre que a la primera dècada del segle XXI la mitjana va ser de 30 casos anuals, principalment pacients diagnosticats amb infecció pel VIH, però que no presentaven els criteris de diagnòstic de sida.

La prevalença observada l'any 1995 corresponia a uns 1.200 interns infectats pel VIH i aquesta xifra va disminuir fins als 300 interns VIH positius l'any 2014. Aquesta tendència descendent és similar a la de l'Estat espanyol,¹ tot i que ambdues continuen essent altes en comparació amb les de la resta de l'Europa occidental (Itàlia, 3,8%; França, 2,0%).²⁻⁴ Aquestes diferències poden estar relacionades amb el tipus de centre analitzat i amb les diferències en el perfil epidemiològic dels interns, amb llargues condemnes i factors d'exposició endovenosa (especialment els antecedents com usuari de drogues injectades) als centres penitenciaris de Catalunya. Tot i que la proporció de nous diagnòstics d'infecció pel VIH i sida provinents dels centres penitenciaris és baixa, en aquests centres encara hi ha una alta proporció d'interns infectats pel VIH. Els serveis sanitaris dels centres penitenciaris tenen un paper important en la detecció precoç del VIH i en el seguiment i tractament de les persones infectades pel VIH i els malalts de sida, i treballen per evitar la transmissió de la infecció en aquests centres i a la comunitat.

Referències Bibliogràfiques

1. [Marco A, Saiz de la Hoya P, García-Guerrero J; Grupo PREVALHEP. Estudio multicéntrico de Prevalencia de Infección por el VIH y factores asociados en las prisiones de España. Rev Esp Sanid Penit. 2012;14\(1\):19-27.](#)
2. [Semaille C, Le Strat Y, Chiron E, Chemlal K, Valantin MA, Serre P, et al.; Prevacar Group. Prevalence of human immunodeficiency virus and hepatitis C virus among French prison inmates in 2010: a challenge for public health policy. Euro Surveill. 2013;18\(28\).](#)
3. [Global health sector strategy on HIV/AIDS 2011-2015. Ginebra: Organització Mundial de la Salut; 2011.](#)
4. [Oficina Regional per a Europa de l'Organització Mundial de la Salut, 'HIV/AIDS and prisons.](#)